

Vážené kolegyně a kolegové,

rád bych úvodem tohoto čísla reflektoval několik témat, která se mi v posledních měsících jeví jaké stále více naléhavá. Ačkoli se nejedná o témata a otázky, které je možné jednoznačně a ihned zodpovědět, je dobré začít jejich reflexí. Nemohu začít jinak, než se vrátit k tragické smrti Vlada Novotného. Zatím jsem neměl možnost se jinak vrátit k této pro mě osobně velice náročné situaci. Měli jsme totiž rozpracovaných několik společných projektů v různých oblastech a současně byli ve velmi intenzivním osobním kontaktu. Stále se mi vrací různé vzpomínky na něj, včetně naší poslední cesty autem na jednu z konferencí, kde jsme po cestě měli defekt na zadním kole, které bylo tak zarezlé, že nešlo vyměnit. Seděli jsme pak s Vladem dlouho do noci a smáli se, že jsme jak postavičky ze seriálu Pat a Mat a že už ani kolo u auta nevyměníme.

Kromě osobních vzpomínek a bolesti ale zůstala i řada otazníků, zda je vlastně šance v některých rozjetých a připravených akcích pokračovat. Samozřejmě, že jsou témata a projekty, které byly tak úzce vázány na osobu Vlada, že si to umím představit jen velmi obtížně nebo vůbec. Některá z témat se však jeví být jako stále otevřená a rád bych tento prostor využil alespoň k jejich pojmenování a případně otestování, zda budou rezonovat alespoň v některých z vás. Je samozřejmé, že pokud tato řádky píšu pro časopis Alkoholismus a drogové závislosti (ADZ), že tímto tématem musím začít. Naše dohoda tisknout vždy jednou za rok vzájemně obsahy obou našich časopisů platí a již jsme o tom s panem šéfredaktorem Turčekem jednali. To je bezesporu minimum, co je možné jako službu čtenářům na obou stranách zajistit i nadále.

A když už jsem dohledal poznámky z diskusí s Vladem, našel jsem tam i další zajímavé podněty, které stojí za zmínku a kde by mě potěšila

případná zpětná vazba od dalších kolegů. Ta se totiž týkala výuky a vzdělávání. Možná si vzpomenete na několik roků starý projekt *Analýzy dopadů změny drogové legislativy na Slovensku*. Měl jsem tehdy možnost na tomto projektu působit jako jeden ze supervizorů a Vlado byl jedním z garantů. Psal jsem tehdy takový reflektující editorial do ADZ spolu s ním a vedlo to následně až k diskusi co a jak dál. Je jasné, že na pregraduální úrovni je další budoucnost vzdělávání profesionálů v našem oboru tématem samo o sobě. Do našeho programu (bakalářský a magisterský program) chodí ze Slovenska studovat odhadem necelá pětina lidí. Tento poměr se až tak moc nemění a já jsem za to velmi rád. Problém není ani to, pokud by jich do budoucna bylo více, bez ohledu na to, že koncept takto stavěného zdravotnického oboru nemá na Slovensku oporu v zákonu, ani v realitě systému poskytování péče. Co však byla naším velkým tématem s Vladem byla výchova mladých vědců a výzkumníků. Trávili jsme nad tím relativně hodně času a Vlado se stal jedním z nestorů našeho doktorského postgraduálního programu adiktologie (otevřeného nakonec právě v roce 2012) a byl jedním z prvních oponentů pracovního návrhu kurikula tohoto programu. Směřovali jsme tehdy k tomu, že jedním z řešení velice nízké kapacity *PhD.* programu na UK v Bratislavě, by mohlo být studium doktorandů ze Slovenska v programu zde v Praze – a to jak lékařů, tak nelékařů. Oba jsme si od toho slibovali jak posílení naší spolupráce, tak šanci na realizaci společných výzkumných projektů a posílení celého oboru v obou zemích. Vnímám toto téma stále jako platnou výzvu. Kapacita našeho *PhD.* programu je dostatečná, aby něco takového unesla. Velkým otazníkem však je, zda se podaří najít na Slovensku někoho, kdo by měl zájem zvednout tuto hozenou rukavici. Vlado stál u zrodu oborové rady a byl do ní navržen jako stálý člen paralelně s akreditací oboru. Nyní zůstalo toto místo prázdné. Ač to není zcela obvyklé, rád bych touto cestou vyzval kolegy nejen z Psychiatrické kliniky LFUK Bratislava, ale i z dalších míst, kde se věda v našem oboru dělá a kde žije ambice na podobné myšlenky. Bude mi ctí, pokud se najde někdo, kdo bude mít zájem ucházet se o místo v naší oborové radě a byl bych rád, aby v ní zasedl někdo ze Slovenska, kdo vážný zájem o udržení a posílení spolupráce má. Je to ta nejlepší cesta jak dál kultivovat naše dobré vztahy a současně je to to nejlepší, co můžeme udělat jak pro oba naše národní časopisy, tak pro budoucnost vědy a výzkumu v našem oboru. Bez nich se těžko bude praxe rozvíjet rozumným tempem kupředu a teorie bez praxe je jako snaha chodit bez jedné nohy. Jen těžko se bez takovéto podpory budou rodit společné projekty a myslím, že obě naše země nejsou až tak velké a bohaté, abychom si mohli dovolit luxus spolu nemluvit a nespolupracovat. Právě případní doktorandi představují velice zajímavý motor a zdroj inspirace, jaký může nalít novou krev a energii do témat, která nás spojují.

Podobných nápadů a témat, která jsem měl s Vladem rozdiskutována, je více. Nechci tyto stránky proto nyní přetěžovat a pouze jsem cítil potřebu

vyjádřit znovu i touto cestou svůj smutek nad ztrátou blízkého přítele a kolegy, který mnoho energie a času investoval právě do toho, aby naše pracoviště a země udržely a rozvíjely spolupráci. Současně jsem chtěl těmito řádky vyjádřit naději, že ačkoli mě samotného v tomto smyslu paralyzovaly události loňského roku, že je čas hledět kupředu a že toho, co leží na stole není málo a že to smysl dává. Budu potěšen, pokud tyto řádky u někoho z vás rezonují a měl by chuť jim věnovat prostor např. v další diskusi na stránkách ADZ, případně při nějaké společné diskusi „na živo“. Příležitostí je v případě zájmu bezpochyby více.

Praha, 21. října 2013

prof. PhDr. Michal Mioušek, PhD.